

3. Eorum, quæ finis gratia agunt, aliqua cum deliberatione & consilio, aliqua sine his agunt. Cum deliberatione soli agunt homines, rationis usu iam compotes, quibus finis causâ agentibus, si accidat aliquis eventus inexpectatus & insolitus, qui cum quæsito se conjungit, tum fortuitus is est & dicitur. Si sine deliberatione ob certum tamen finem agentibus naturalibus alius, præter intentum obveniat, tum casualis is rectè dicitur.

Requisita
effectus
fortuiti.

Tria igitur requisita ad fortuitum, & duo ad casualem concurrunt eventum. Ad fortuitum 1. homo; 2. actio certi finis causa, & cum proæresi, ab eo suscepta; 3. Eventus intentum & quæsitum superveniens. Ad casualem verò 1. finis certa causa, sine tamen proæresi, naturale agens, cujusmodi sunt pueri, rationis usu, & hinc proæresi quoque adhuc carentes; 2. Eventus non intentus, qui intentum comitatur.

Requisita
casualis.

Differentia
casus &
fortunæ.

Quare quo ad hoc solum casus à fortuna differt, quòd hæc cum proæresi, ille sine proæresi agentibus accidat.

Quare pueri, bruta, & inanimata, uti ratione & proæresi destituuntur: Sic nec fortunata nec infortunata, si eventus quidam improvisi illis eveniant, sed casu egisse, propriè dicuntur.

Sed nec hoc ignorandum, unum idemque numero

mero